

FRIHEDSKÆMPERARMBIND FRA SKRYDSTRUP FLYVEPLADS

Tekst og billeder: Preben Eriksen

Lidt tilfældigt kom jeg i kontakt med én i Odense. Jeg spurgte, om han havde Frihedskæmperarmbind, hvortil han svarede: "Jeg har min fars fra Skrydstrup Flyveplads". Det kendte jeg ikke eksistensen af. Han kunne dog ikke lige huske, hvor han opbevarede det. Han gik i gang med at søge, og der kom flere spændende ting frem: 2 armbind, fotos og dokumenter.

Det ene armbind ligner en type, som man ofte ser, og som betegnes som privatfremstillet. Men det der adskiller dette armbind fra andre er, at der er påsyet et sølvskjold med teksten: "Skrydstrup Flyveplads 1945".

Armbindet med sølvskjoldet med teksten "Skrydstrup Flyveplads 1945"

Sølvskjoldet er stemplet følgende på bagsiden: ₤ ₤ 826S

Erik Kristensen, den oprindelige ejer af armbindet, var i det vagtkorps, som modstandsbevægelsen i Haderslev stillede til rådighed fra den 5. maj til bevogtning af Fliegerhorst Hadersleben = Flyveplads Skrydstrup. Erik Kristensen er født i Hjørring, hvor han var med i modstandsarbejde. Han måtte flygte fra Hjørring, da tyskerne var efter ham. Hans søster smurte en stor madpakke til ham, og så lånte han faderens cykel. Cyklen blev placeret uden for byen, og Erik Kristensen - der var uddannet konditor - tog til Haderslev, hvor han kendte to bagermestre.

Fligerhorst Hadersleben

Flyvestationen blev anlagt af tyskerne i 1943 under navnet Fligerhorst Hadersleben og benyttedes under 2. verdenskrig hovedsagligt som flyverskole. Ved anlæggelsen eksproprieredes ca. 2.300 hektar jord i Skrydstrup Sogn. Omkring 120 af egnens 180 familier måtte forlade deres ejendomme.

Den 27. februar kulminerede opløsningen af Skrydstrup Sogn. Da blev det meste af landsbyen Skrydstrup rømmet, og tyskerne beslaglagde både skolen og kirken. Ved den sidste gudstjeneste sagde pastor Hesselbjer Poulsen: *"Så er den dag da kommet, som vi her i Skrydstrup Sogn har frygtet længe. I håb har vi levet de sidste måneder, indtil den ufattelige afgørelse faldt for nogen tid siden, at vi – eller i hvert fald et stort flertal af Skrydstrup Sogns beboere – skal rejse, forlade vore hjem, vor gerning og vort arbejde, skal skære alle bånd over, som binder os til dette kære sted. Og vi skal tage afsked med vor kirke. Også dette sidste, afskeden med Skrydstrup Kirke, vil for mange af os blive meget svær. I løbet af nogle dage er alle som har levet sammen, spredt for alle vinde."*

Byggeriet af flyvepladsen i Skrydstrup blev et af de største anlægsprojekter i Sønderjylland nogensinde. De samlede anlægsudgifter løb op i ca. 80 millioner kroner – i nutidskroner svarer det til ca. 2 milliarder.

I foråret 1945 var mange af Luftwaffes fly trukket nordpå til Schleswig-Holstein og Danmark. Da kapitulationen den 5. maj var en realitet i Nordtyskland og Danmark, fik piloterne ordre på at flyve til Norge og fortsætte kampen derfra. Fra Skrydstrup blev der ikke fløjet fly til Norge. Der var simpelthen ingen brændstof til rådighed. Den 7. maj 1945 modtog chefen for Fligerhorst Hadersleben en "Special Orders". Al materiel skulle forblive intakt og stilles til rådighed for Royal Air Force (RAF). På det tidspunkt var der 103 fly i Skrydstrup. De skulle afmonteres for propeller samt højde- og sideror, radioer og elektronik - alt skulle opbevares under lås og slå.

Vagtmandskabet

Da tyskerne havde fået lejlighed til at overgive sig til englænderne (for flyvepladsens vedkommende til 1st Parachute Brigade), blev det modstandsbevægelsen i Haderslev, der skulle stå for bevogtningen af Skrydstrup Flyveplads. Det blev en stor opgave for de 200 mand, der blev udkommanderet til opgaven. Ved befrielsen var der ikke mindre end 2.800 tyske tropper på flyvepladsen – de måtte beholde deres våben og fortsatte under tysk kommando.

Flyvepladsvagten mellem Vojens og Over Jerstal. Da modstandsbevægelsen overtog vagten, døbte frihedskæmperne den om til "Holger Danske"

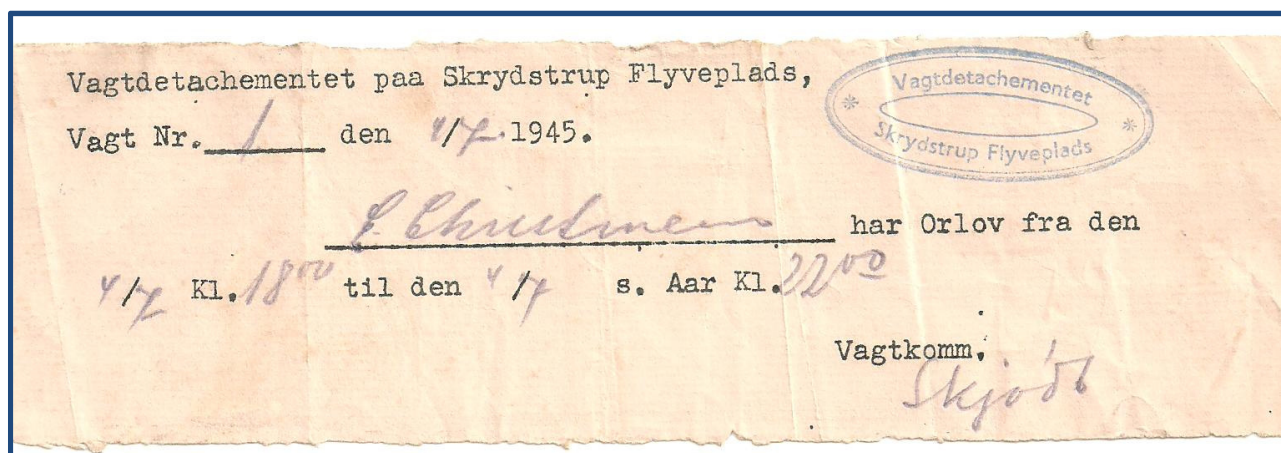
En flok frihedskæmpere ved hus nr. 52 på Over Jerstalvej, som fungerede som hovedkvarter for modstandsbevægelsens vagtstyrke efter befrielsen. Det var herfra frihedskæmperne blev sendt ud til de forskellige vagtsteder.

Lederen Lyhne Pedersen i hvid jakke t.v. Man kan se, at en af mændene yderst t.h. bærer et hvidt armbind. Siddende forrest t.v. er konditor Erik Kristensen

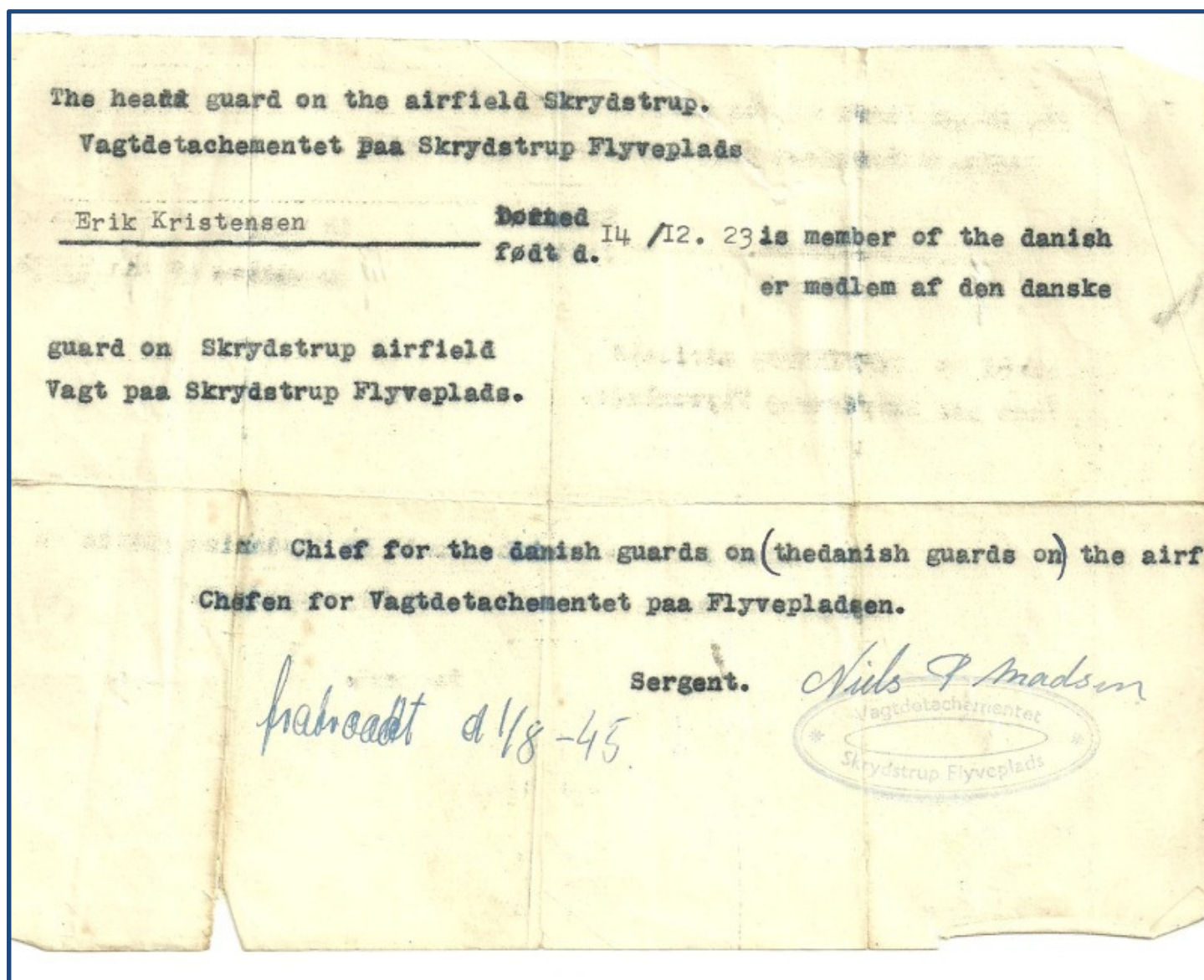
Udover det blå, røde og hvide armbind bærer vagtmandskabet et hvidt armbind med påskriften: M. B. Vagtmandskab. (M. B. står for ModstandsBevægelsen)

Udover de 2 armbind og fotos havde Erik Kristensen også gemt forskellige interessante dokumenter med relation til sin tid i vagtmandskabet på Skrydstrup Flyveplads, bl.a. en orlovstilladelse, indkaldelsen til afskedsappellen og slutteligt sit hjemsendelsesbevis.

Erik Kristensen søgte om orlov og fik bevilget fire timer. Man kan se, at tilladelsen er skrevet på afklip fra et stencileret ark. Derefter er det udfyldt med blækstiftskrift og stempel

Modstandsbevægelsen stod for bevogtningen af Skrydstrup Flyveplads indtil den 1. august 1945. I den periode blev de aflønnet med 10 kroner om dagen – gifte fik dog 125 kr. om ugen.

Erik Kristensens hjemsendelsesbevis

Indkaldelse.

Alt Mandskab tilhørende M. B.s væbnede Styrker i Haderslev indkaldes herved til Appel Torisdag d. 23. Aug., Kl. 19 pr. paa Ekserserpladsen.

Vaaben medbringes. Indkaldelsen gælder ogsaa Mandskab med hvidt Armbind.

Chefen for M. B.s væbnede Styrker i Haderslev m. v.

Jens Thomsen.

A/S Modersmaalet - Haderslev

Indkaldelsen til afskedsappel d. 23. august 1945

Efter 1. august 1945 overtog 2. regiment fra Haderslev bevogtningen af Skrydstrup Flyveplads.